

DOI: 10.47743/jss-2021-67-4-24

Natura și impozitarea veniturilor realizate din activitatea de *streaming*

The Nature and Taxation of Income from Streaming Activity

Marius-Cosmin Macovei¹, Rareș-Vasile Voroneanu-Popa²

Rezumat: Prezenta lucrare propune relevarea unor aspecte de drept fiscal privind natura și modul de impozitare a veniturilor realizate de persoanele fizice care pun la dispoziția consumatorilor conținut digital, în urma încheierii cu aceștia din urmă a unui contract de furnizare de conținut digital, pe scurt, activitatea de *streaming*. Cu toate că acest concept a apărut de acum aproape o sută de ani, *streaming*-ul a devenit un instrument des utilizat după anii 2000 în industria jocurilor video, muzică, televiziune și radio. În ultimii ani însă, cu precădere în anul 2020, a devenit o sursă importantă de venit pentru diverse categorii de persoane, activă pentru unele, ajungând să fie un loc de muncă, sau pasivă, ca hobby. Creșterea considerabilă a acestora, implicit și a cuantumului veniturilor realizate poate însă ridica probleme, precum dacă și în ce mod pot fi impozitate, date fiind formele de obținere a lor.

Cuvinte-cheie: streaming; drept fiscal; impozit; venituri; contract

Abstract: This paper proposes to reveal some aspects of tax law regarding the nature and method of income taxation made by individuals who provide consumers with digital content, following the conclusion with the latter of a contract for the supply of digital content, in short, the activity of streaming. Although this concept appeared almost a hundred years ago, streaming has become a tool often used since the late 2000s in the video game, music, television and radio industries. In recent years, however, especially in 2020, it has become an important source of income for various categories of people, active for some, becoming a job, or passive, as a hobby. However, the considerable increase of them, implicitly and of the amount of realized incomes can raise problems, as well as if and in what way they can be taxed, given the forms of obtaining them.

Keywords: streaming; tax law; tax; income; contract

¹ Consilier juridic, Asociația Profesională Colegiul Consilierilor Juridici din Iași, e-mail: mariuscosminmacovei@gmail.com.

² Asistent univ. drd., Universitatea „Grigore T. Popa” din Iași, e-mail: raresvoroneanu95@gmail.com.

1. *Introducere*

Tehnologia a evoluat considerabil în ultimii ani, devenind un element indispensabil pentru ceea ce oamenii întreprind zilnic în viața lor. Pandemia provocată de virusul Sars-Cov-2 a ținut persoanele la distanță și le-a demonstrat că în continuare este nevoie de tehnologie în orice activitate desfășurată, de la interacțiune socială, divertisment, și până la prestarea muncii.

În ultimii ani au apărut multiple oportunități de învățare și dezvoltare în mediul online, oferite de persoane cu experiență în diverse domenii, activități care pot fi generatoare de venituri. Acest fapt a fost îmbucurător pentru participanții la circuitul civil cărora circumstanțele actuale le ofereau incertitudine în privința situației financiare. Astfel, aceștia au descoperit că pot transforma propriile activități alocate timpului liber în mijloace care să devină o sursă de venit. Realizarea unor venituri destul de consistente generează și interogații, precum dacă există obligația de a declara veniturile, de a plăti impozit și în ce cota.

În context mai larg, Constituția conferă oricărei persoane fizice libertatea de a desfășura, în condițiile legii, o activitate economică, din proprie inițiativă, fără a fi necesară ca aceasta să dobândească o calitate formală sau o autorizare specială ori în baza calităților personale sau a pregătirii sale profesionale³.

2. *Definirea activității de streaming*

Activitățile de *streaming* reprezintă consumul de conținut digital fără stocarea locală, respectiv descărcarea pe un dispozitiv al consumatorului de materiale video și/sau audio preînregistrate, transmisii în direct (conferințe, emisiuni tv, radio, jocuri). Exemple bine-cunoscute în acest sens sunt YouTube, Netflix, HBOGo, Spotify, Apple Music, Twitch etc.

Accesul la serviciile de *streaming* are loc prin încheierea unei convenții între furnizori și consumatori, aceasta având natura unui contract, de regulă, în format digital, în baza condițiilor platformei. Nu este necesară întâlnirea fizică dintre părți, furnizorul punând la dispoziția consumatorilor un contract prestabilit, cu toate informațiile despre serviciile oferite, prețurile acestora, termenii și condițiile de prestare, în timp ce consumatorii oferă o serie de date personale pentru a primi serviciile dorite⁴.

Convenția ia forma unui abonament cu plata lunară/ trimestrială/ anuală, oferit de furnizor contra unei sume ce poate fi debitată direct de pe cardul consumatorului, înregistrat în contul creat pe platformă.

Din punct de vedere comercial, activitatea de *streaming* este realizată conform codului 6311, prevăzut de Clasificarea Activităților din Economia

³ C. Ionescu, C.A. Dumitrescu, (coordonatori), C. Bălăceanu, T. Corlățean, C. Jora, L. Macarovschi, B. Pătrașcu, A.M. Popescu, R. Popescu, D.M. Tilea, *Constituția României. Comentarii și explicații*, Editura C. H. Beck, București, 2017, p. 555.

⁴ [Online] la <https://support.google.com/youtube/answer/9961934?hl=en>, accesat 26.11.2021.

Națională, conform căruia agenții economici⁵ (organizați conform Legii nr. 31/1990 privind societățile sau O.U.G. nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale) prestează activități de prelucrare a datelor, administrarea paginilor web și activități conexe, în care sunt incluse și servicii de *streaming* („organizare de fluxuri”).

Majoritatea platformelor menționate anterior, care obțin venituri din *streaming*, sunt deținute de companii internaționale, direct sau prin interpuși ai acestora, astfel că acestea plătesc impozite aferente veniturilor societăților în funcție de statul în care sunt înregistrate. În România, aceste impuneri pot fi de natura impozitului pe profit sau a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor (pentru persoanele juridice) și a taxei pe valoarea adăugată (atât pentru persoanele juridice, cât și pentru persoanele fizice).

3. Activități prevăzute de legislația fiscală

Codul Fiscal prevede în cazul persoanelor fizice o serie de venituri ce pot fi impozitate, precum și unele care sunt scutite de impozit.

Pentru ca veniturile să fie impozabile, activitatea desfășurată trebuie să constituie un fapt juridic generator al impunerii, respectiv „evenimentul indicat de lege, care se produce în patrimoniul unei persoane și determină apariția de obligații fiscale patrimoniale”⁶.

Se disting astfel următoarele fapte juridice: a) realizarea unui venit/profit/câștig – sursa venitului poate fi una din următoarele: un act juridic cu titlu oneros (contract de vânzare, contract de muncă, contract de închiriere etc.); activitate profesională (activitate economică, în cazul persoanelor juridice, sau activitate independentă - profesie liberală, proprietate intelectuală, în cazul persoanelor fizice) sau alte surse. b) efectuarea unui act juridic cu privire la un bun sau un serviciu (act economic sau act de consum), respectiv efectuarea de către o persoană impozabilă sau un consumator a unei achiziții de bunuri sau servicii. c) deținerea în proprietate a unui bun, care implică și o serie de obligații patrimoniale în sarcina proprietarului, sub formă de impozite și taxe, ca accesorii ale dreptului de proprietate asupra bunului⁷.

Dintre cele trei fapte juridice, considerăm că activitatea de *streaming* poate fi caracterizată ca fiind de natura realizării unui venit ce are ca sursă o activitate desfășurată de o persoană juridică, ca activitate comercială, sau de o persoană fizică, ca activitate independentă, exploatare a drepturilor de proprietate intelectuală sau altă categorie de activitate (din care se obțin venituri din categoria „alte surse”).

⁵ [Online] la <https://www.onrc.ro/index.php/ro/caen>, accesat 26.11.2021.

⁶ I.M. Costea, *Fiscalitate europeană. Note de curs*, Editura Hamangiu, București, 2016, p. 5.

⁷ *Idem*, p. 6-7.

În ceea ce privește persoanele fizice, am identificat trei categorii în care pot fi incluse veniturile realizate de persoanele fizice din activitatea de *streaming*, pe care le vom trata în cele ce urmează.

O primă categorie de clasificare a acestor venituri ar fi ca venituri provenite din activități independente – exercitarea acestora cu regularitate, pe cont propriu și în realizarea unui scop lucrativ⁸. Raportat la dispozițiile Codului Fiscal, respectiv la cele privind definirea activității independente, activitatea de *streaming* pe care o efectuează persoanele fizice poate fi inclusă în această categorie, întrucât întrunește cel puțin 4 criterii dintre cele enumerate, deși nu este și o activitate ce poate fi regăsită în Clasificarea Ocupațiilor din România.

În categoria veniturilor provenite din activitățile prestate în mod independent sunt incluse veniturile profesionale (comerț, prestări servicii, meserii) și veniturile din exercitarea profesiilor liberale.

Profesiile liberale sunt definite ca fiind activitățile cu caracter intelectual, ce solicită un nivel înalt de calificare și sunt de regulă reglementate strict de regulamente/statute exacte și clare⁹. Dat fiind faptul că persoanele care realizează activități de *streaming* nu probează elementele definitorii enunțate anterior, apreciem că aceasta nu poate reprezenta o profesie liberală.

În ansamblu, desfășurarea unei activități independente trebuie să îndeplinească două condiții, respectiv: a) activitatea să fie din ariile următoare: producție, comerț, prestări de servicii sau profesii liberale; b) activitatea desfășurată să îndeplinească cel puțin patru dintre următoarele șapte criterii prevăzute de art. 7 pct. 3 din Codul Fiscal: 1) libertatea conferită persoanei fizice de a-și alege locul, programul și modalitatea de exercitare a activității; 2) posibilitatea de a exercita activitatea pentru mai mulți clienți; 3) asumarea de către persoana ce desfășoară activitatea a eventualelor riscuri ce se pot ivi; 4) realizarea activității prin utilizarea patrimoniului persoanei fizice care o desfășoară; 5) persoana fizică ce exercită activitatea utilizează capacitatea intelectuală și/sau a prestației fizice a acesteia, ce depinde și de specificul activității; 6) persoana fizică este membru al unei forme de organizare profesională ce are rolul de reprezentare, reglemente și supraveghere a profesiei exercitate, în conformitate cu actele normative speciale ce reglementează organizarea și exercitarea profesiei; 7) libertatea persoanei fizice de a desfășura activitatea în mod direct, cu personal angajat sau în colaborare cu persoane terțe în condițiile legii¹⁰.

În sinteză, caracterul independent al unei activități poate fi luat în considerare atunci când: 1) activitatea pe care o exercită o persoană care nu este organic inclusă într-o organizație, privată sau publică; 2) persoana care desfășoară activitatea are libertatea de a se organiza corespunzător, în ceea ce privește

⁸ I.M. Costea, *Drept financiar*, Ediția a 7-a, revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021, p. 205.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ M. Ene, *Drept fiscal. Curs introductiv*, Editura Solomon, București, 2020, p. 106-107.

resursele umane și materiale folosite în realizarea activității; 3) persoana în cauză suportă eventualul risc economic al activității¹¹.

Printre criteriile care definesc preponderent existența unei activități independente sunt: libera alegere a desfășurării activității, a programului de lucru și a locului de desfășurare a activității; riscul pe care și-l asumă întreprinzătorul; activitatea se desfășoară pentru mai mulți clienți; activitatea se poate desfășura nu numai direct, ci și cu personalul angajat de întreprinzător în condițiile legii.

Pe lângă includerea în categoria veniturilor din activități independente, va trebui analizată și modalitatea în care se determină venitul net asupra căruia se va aplica cota de impunere. Acest fapt va implica evidențierea veniturilor, dar și a cheltuielilor deductibile, integral și limitat, pe care le realizează aceste persoane, precum și a cheltuielilor nedeductibile. Cota de impunere a acestui tip de venituri, prevăzută de Codul Fiscal, este de 10% din veniturile nete realizate.

Cea de-a doua categorie în care se pot încadra veniturile obținute din activitatea de *streaming* este cea a veniturilor provenite din drepturi de proprietate intelectuală, în conformitate cu art. 70 din Codul Fiscal, coroborat cu dispozițiile art. 7 și 65 din Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe, republicată¹².

În interpretarea textelor de lege enunțate, veniturile din activitatea de *streaming* pot fi incluse în această categorie datorită legăturii dintre sintagma „și alte asemenea” din cuprinsul art. 70 cu sintagma „orice alte opere audiovizuale” din cuprinsul art. 7 lit. e) din Legea nr. 8/1996, a cărei definiție se regăsește la art. 65 din același act normativ: „Opera audiovizuală este opera cinematografică exprimată printr-un procedeu similar cinematografiei sau orice altă operă constând dintr-o succesiune de imagini în mișcare, însoțite sau nu de sunete”.

În această ipoteză, venitul net se determină prin deducerea din venituri a cheltuielilor efectuate, determinate prin aplicarea asupra veniturilor brute a cotei forfetare de 40%. Cota de impunere aplicată venitului net rezultat este de 10%.

Finalmente, a treia categorie de venituri în care se pot încadra veniturile realizate de persoanele fizice din activitatea de *streaming* este cea a veniturilor neimpozabile, respectiv sumele de bani primite cu titlu de donație, prevăzute de art. 62 Cod Fiscal. Așadar, conform legislației fiscale din România, pentru veniturile obținute din donații, nu se datorează impozit.

Din punct de vedere juridic, astfel de donații nu trebuie încheiate prin înscris autentic, conform prevederilor art. 1011 Cod Civil. De asemenea, nu ne aflăm în prezența unei donații deghizate, întrucât, de regulă, voința reală a părților nu este ascunsă. În aceste condiții, actul juridic respectiv poate reprezenta fie un dar manual, dat fiind faptul că reprezintă un acord de voință dintre donator și donatar și predarea efectivă a banilor are loc instantaneu, însă până la limita de 25.000 de lei, fie o donație indirectă, fiind un act de gratificare care produce efecte juridice ca

¹¹ C.F. Costăș, *Drept fiscal*, Editura Universul Juridic, București, 2021, p. 205, Opinia avocatului general Tesauro în cauza C-202/90, *Ayuntamiento de Sevilla c. Recaudadores de Tributos de las Zonas primera y segunda*, în *Culegere 1991*, pp I-4247.

¹² Publicată în M. Of. nr. 489 din 14 iunie 2018.

ale donației¹³. Totodată, acestea nu pot fi considerate acte de sponsorizare, întrucât nu au forma unui contract negociat care să stipuleze obiectul, valoarea și durata sponsorizării, nici acte de mecenat, activitatea de *streaming* nefiind inclusă, la acest moment, în una dintre categoriile artistic, cultural, medico-sanitar sau științific (cercetare fundamentală și aplicată)¹⁴.

Donația este des întâlnită pe canalele de *streaming* ale persoanelor fizice, cei care le urmăresc fiind încurajați să susțină activitatea persoanei prin astfel de acte cu titlu gratuit.

În cazul unui canal de YouTube, donațiile se pot efectua fie în timpul sesiunilor *live*, prin *superchat*¹⁵, fie în afara acestor sesiuni. Ca metodă de plată, se folosește, de regulă, sistemul de conturi PayPal¹⁶.

În cazul platformei Twitch, se utilizează *bits*, care reprezintă sistemul oficial de donare al acestui canal. *Bits* îmbracă o formă digitală și pot fi obținuți prin achiziționarea directă de pe platforma Twitch, utilizând monedă fiduciară, prin intermediul Amazon Payments. În cadrul acestei platforme se pot utiliza și donațiile prin PayPal, ca metodă mai ușoară comparativ cu cea prin *bits*, banii fiind transmiși direct, prin intermediul adresei de email asociate contului de PayPal al consumatorului de conținut.

Veniturile realizate de o persoană pe această platformă ajung, în medie, la valori de cel puțin 3.000 până la 5.000 de dolari pe lună, pentru o activitate de 40 de ore pe săptămână.

4. Concluzii

Activitatea de *streaming* a persoanelor fizice poate reprezenta o sursă semnificativă de venituri la bugetul de stat, iar o reglementare viitoare suplimentară, în sensul includerii în Clasificarea Ocupațiilor din România, ar putea fi de asemenea binevenită.

În ceea ce privește mijlocul de control al obținerii veniturilor, acesta este deja parțial creat, majoritatea sumelor fiind primite în conturile bancare ale beneficiarilor.

Dincolo de faptul că cei care desfășoară astfel de activități au deja o motivație personală în acest sens, reglementarea expresă ar deveni, probabil, benefică și

¹³ I. Nicolae, *Variatăți de donații și particularitățile acestora*, [Online] la <http://revista.universuljuridic.ro/varietati-de-donatii-si-particularitatile-acestora-2/>, accesat 27.11.2021.

¹⁴ S. Mitu, *Despre Sponsorizare, Donație și Mecenat, sau cum pot acorda firmele ajutor în pandemie și nu numai*, [Online] la <https://www.zf.ro/opinii/despre-sponsorizare-donatie-si-mecenat-sau-cum-pot-acorda-firmele-19776341>, accesat 27.11.2021.

¹⁵ “*Super Chat and Super Stickers are ways to monetise your channel through the YouTube Partner Programme. These features let your viewers purchase chat messages that stand out and sometimes pin them to the top of a chat feed.*”, [Online] la <https://support.google.com/youtube/answer/7288782?hl=en-GB>, accesat 27.11.2021.

¹⁶ [Online] la <https://support.google.com/youtube/answer/6319255?hl=en#:~:text=Make%20sure%20you've%20set,in%20the%20chat%20on%20mobile>, accesat 27.11.2021.

pentru aceștia. Totodată, trebuie ținut cont și de faptul că, așa cum se dorește și în cadrul altor activități care generează venituri, și în acest caz este nevoie de crearea unui cadru legal cât mai puțin birocratic și încărcat din punct de vedere fiscal.

Referințe

- Costea, I.M., *Drept financiar*, ediția a 7-a, revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
- Costea, I.M., *Fiscalitate europeană*, Editura Hamangiu, București, 2016
- Costaș, C.F., *Drept fiscal*, Editura Universul Juridic, București, 2021
- Ene, M., *Drept fiscal*, Editura Solomon, București, 2021
- Ionescu, C., Dumitrescu, C.A. (coordonatori), Bălăceanu, C., Corlățean, T., Jora, C., Macarovschi, L., Pătrașcu, B., Popescu, A.M., Popescu, R., Tilea, D.M., *Constituția României. Comentarii și explicații*, Editura C. H. Beck, București, 2017
- Mitu S., *Despre Sponsorizare, Donație și Mecanat, sau cum pot acorda firmele ajutor în pandemie și nu numai*, [Online]
- Nicolae I., *Variatăți de donații și particularitățile acestora*, [Online]

